

وزیر آموزش و پرورش در **مجلس** یا **پذیرش** اینکه «**ریشه‌های افت تحصیلی دانش آموزان**، نه یک مسئله لحظه‌ای بلکه فرآیندی زمان‌بر و پیچیده است»، به نوعی بر این ادعای منتقدان که نظام تعلیم و تربیت ما در آزمون و خطای یکصد ساله گرفتار آمده و همیشۀ از زمان عقب بوده است، صحنه گذاشت. کاظمی گفت: «شکاف بین برنامه درسی و نیازهای واقعی جامعه، حجم بالای کتاب‌ها، تمرکز بر ارزیابی کمی، سایه سنگین کنکور، ضعف دوره پیش‌دبستانی در مناطق محروم و تعطیلی‌های گسترده ناشی از آلودگی هوا و مسائل خارج از اختیار وزارتخانه، از لایه‌های بحران نظام آموزشی مااست.» او مشکلات را با این گزاره پذیرفت که «در آموزش و پرورش چالش مزمن چندوجهی داریم»، اما در مقابل، مجلس، فرصت شش ماهه‌ای به وزیر داد تا تحول ایجاد کند و گر نه استیضاح خواهد شد، که نشان می‌دهد نما پند تهدیدکننده هیچ شناختی از مشکلات و راه حل‌های آن ندارد! آموزش و پرورش، تنها نهادی است که تقریباً همه‌مان به‌نجوی درگیرش هستیم، یا خودمان، یا بچه‌هایمان، یا یکی از نزدیکان مان در همین سیستم درس می‌دهد یا درس می‌خواند. پس طبیعی است وقتی حال آموزش و پرورش خوب نباشد، حال مردم هم خوش نخواهد بود. حال وقتی چنین حال ناخوشی مدت‌ها روی هم تلنبار شود، صدايش دير يازد از دل کلاس‌های درس بیرون می‌زند و به صدهای بلندتری در سطح جامعه و حتی صحن مجلس تبدیل می‌شود. همانطور که دیروز یکی از نمایندگان مجلس، صریح‌تر از همیشه، وزیر آموزش و پرورش را زیر سؤال برد از افت علمی گفت، از تبعیض آموزشی، از مدارسی که به‌جای تربیت نسل آینده، دارند نابرابری تولید می‌کنند. در نهایت هم هشدار داد اگر تغییری در کار نباشد، استیضاح نزدیک است. وزیر آموزش و پرورش در جلسه روز گذشته مجلس به‌طور مشخص پذیرفت که تعلیم و تربیت ما دچار آزمون و خطای ۱۰۰ ساله شده است. وزیر تصریح کرده است بین برنامه درسی و نیازهای واقعی جامعه شکاف وجود دارد، سایه کنکور بر سر آموزش سنگینی می‌کند و تعطیلی‌های گسترده از جمله قطعی برنامه‌های نظام آموزشی، البته مجلس هم برای حل این بحران‌های ۱۰۰ ساله، به وزیر مهلت شش ماهه داد که اجرایی نشدن آن هم‌کنون هویداست! اینکه برنامه‌هایی اجرا شده؟ بله، وعده‌هایی هم داده شده، اما نتایجش چه ربطی به هیچ‌ان هنوز نه‌انگیزهای راضی‌اند، نه خلواده‌ها، نه خود دانش‌آموزان. حال اما سؤالات ساده و مهمی مطرح است که پاسخش معلوم نیست. اینکه چرا همچنان چپه‌هایی ما باید زیر بار کتاب‌ها، قطعی آما، نتایجش چه بوده؟ اینجا هنوز نه‌انگیزهای برای فکر کردن می‌دهند؟ چرا همده مدرسه، به‌جای امید، خستگی و بی‌انگیزگی پمپاژی کند؟ چرا آموزش، به‌جای ابزار عدالت، حالا در شکاف طبقاتی تا عمیق تر می‌کند؟ مقصر این مشکلات چیست؟ تا کی قرار است برنامه‌های عقب‌مانده از پیشرفت‌های علمی و حفظیات بیهوده در کلاس‌های درس پاشی بماند؟

بارها و بارها آقایان مسئول مدعی شدند که نظام آموزشی در مسیر اصلاح قرار دارد، در مسیری که همه ما چشم‌مان به نتایج آن خشک شد! متأسفانه آنچه امروز شاهدیم، سیستمی است که روی پایه‌های فرسوده ساخته شده و هر روز بیشتر از دیروز ترک می‌خورد. حالا مجلس بار دیگر زنگ خطر را به صدا درآورده و وزیر آموزش و پرورش را در برابر مسئولیت‌هایش قرار داده‌است.

سؤال مجلس از وزیر آموزش و پرورش

صدای رازپاشی این بار نه از مدارس و از سوی جامعه فرهنگیان، بلکه از مجلس به گوش رسید. روز گذشته محمدرضا صباغیان بافقی، نماینده مردم البرکوه در مجلس با انتقاد شدید از سیاست‌ها و برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش، وضعیت افت تحصیلی دانش آموزان

را «گران‌کننده» خواند و از وزیر خواست تا «برنامه‌ای منسجم و عملیاتی» برای عبور از این بحران ارائه کند. صباغیان بافقی در صحن علنی مجلس با اشاره به کاهش میانگین نمرات دانش‌آموزان به کمتر از ۱۰ و حتی در برخی استان‌ها به حدود ۷/۵ گفت: «سیاست‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و مدیریت نادرست تحمیل شده به جامعه دانش‌آموزی، آینده‌سازان کشور را به این وضعیت سوق داده‌است.» او اظهار داشت که این مشکلات ریشه در افکار و عملکرد دولت‌های مختلف دارد، اما «کنون وزیر آموزش و پرورش مسئول اصلی است که با باید مسیر را ادامه دهد و وضعیت وخیم‌تر شود یا بر گرداند».

نماینده البرکوه هشدار داد: «مجلس دوره دارد، با سکوت کند و تماشاگر باشد یا به حکم مسئولیت نظارتی خود، اقدام کند.» او خواستار ارائه «آمار و گزارش دقیق» از اقدامات وزارتخانه و زمان بازگشت به مسیر اصلاح بود.

نمی‌توانید مسیر را اصلاح کنید، کنار بروید
صباغیان بافقی که خود نیز سابقه معلمی دارد، مشکلات ساختاری و طبقاتی در نظام آموزشی را به شدت مورد نقد قرار داد و گفت: «امروز مدارس مختلف در کشور یادآور آنها انتقاد داشتیم»

او با تشبیه آن دوره به نظام آموزشی امروز کشور افزود: «کنون شاهد آن هستیم فرزندان پولدار و بعضاً مسئولان با پرداخت سالانه حدود ۱۴۰ میلیون تومان در مدارس غیرانتفاعی تحصیل می‌کنند، در حالی که ۸۰ درصد دانش‌آموزان در مدارس دولتی با کمترین امکانات و بدون حضور بهترین معلمان درس می‌خوانند»

نماینده مجلس با گلایه از جداسازی دانش‌آموزان مستعد و عادی بیان کرد: «۹۷/۵ درصد رتبه‌های برتر کنکور به ۲/۵ درصد دانش‌آموزان خاص تعلق دارد، یعنی آینده‌رشته‌ها و مسئولیت‌های مهم کشور در دست خانواده‌های خاص متمرکز شده‌است.» صباغیان با اشاره به وضعیت دشوار معلمان گفت: «معلمان مجبورند برای تأمین معیشت به مشاغل دوم و سوم روی بیاورند. وزیر آموزش و پرورش فرصت کرده‌اید سری به اسن‌پوز بنزید؟ بسیاری از همکاران شما آنجا فعالیت دارند.» او همچنین به نبود مشاور، تجهیزات فرسوده مدارس و کاهش اعتبار امتحانات انتقاد کرد و در پایان خطاب به وزیر هشدار داد: «اینده ما در خطر است، اگر مسیر تغییر نکند،

وزیر آموزش و پرورش:

چالش مزمن چندوجهی در آموزش و پرورش داریم

میکافرش فروش | مهر

فریا پرتشکان و مهندسان ما از کیفیت لازم برخوردار نخواهند بود»

صباغیان در پایان خواستار حمایت رئیس‌جمهور از وزیر آموزش و پرورش و احترام بیشتر به این وزارتخانه شد: «آقای وزیر! اگر نمی‌توانید مسیر را اصلاح کنید، کنار بروید. فردا دیگر دیر است.»

ریشه‌های پیچیده افت تحصیلی
در پاسخ به انتقاد محمدرضا صباغیان و ۵۲ نماینده دیگر درباره افت تحصیلی دانش‌آموزان و البته مشکلات دیگر در نظام تعلیم و تربیت کشور، علیرضا کاظمی، وزیر آموزش و پرورش، این‌پدیده را «چالشی مزمن و چندوجهی» خواند که به گفته او، در تمام دوره‌های جمهوری اسلامی وجود داشته و محصول صرف یک دولت یا یک سال نیست.

کاظمی در صحن علنی مجلس گفت: «افت یا ارتقای کیفیت آموزشی همواره تابعی از شرایط کان اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور بوده و هست. نمی‌توان آن را صرفاً یا عملکرد وزارتخانه سنجید.»

وزیر آموزش و پرورش با ارائه گزارشی سمجور از وضعیت موجود، دلایل افت، و برنامه‌های در حال اجرا، تلاش کرد تصویری امیدوارکننده از نظام تعلیم و تربیت ارائه دهد.

او در ابتدا با اشاره به رشد علمی دانش‌آموزان در سطح بین‌المللی گفت: «در سال ۲۰۲۵، دانش‌آموزان ایرانی موفق به کسب ۱۱۱ مدال طلا، ۱۹ نقره و ۱۰۱۰ مدال برنز در المپιάدهای علمی شده‌اند، آماری که نسبت به سال ۲۰۲۳، جهش محسوسی داشته و منجر به صعود ۲۰ پله‌ای کشور در رتبه‌بندی جهانی شده‌است.» او افزود: «این پیشرفت، مورد تعجبید رهبری در آغاز سال تحصیلی نیز قرار گرفت.» وزیر در ادامه اظهار داشت که سؤال و دغدغه نمایندگان، مربوط به آموزش عمومی است و در این باره توضیح داد: «براساس شاخص‌های برنامه هفتم توسعه، میانگین نمرات امتحانات نهایی دانش‌آموزان پایه دوازدهم در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲، حدود ۵۸ درصد افزایش یافته‌است. همچنین، نمرات پایه یازدهم و معدل کل دوره دوم متوسطه نیز به ترتیب، ۰/۶ و ۰/۵۷، در حد ارتقا یافته‌اند»

اما در عین حال، به گفته او، تعطیلی‌های گسترده ناشی از آلودگی هوا و بحران انرژی باعث افت ۲/۳ درصدی در برخی شاخص‌های آموزشی در سال جاری شده‌است.

❌ خفگی آموزش در تنگنای بودجه

همزمان اجرا کرده‌ایم. خوشبختانه بیش از ۸۰ درصد معلمان کشور این آموزش‌ها را دریافت کرده‌اند.»

او همچنین از آغاز استفاده از هوش مصنوعی برای آموزش معلمان و بیش از ۲ میلیون دانش‌آموز خبر داد: «با راندازی یک شبکه اجتماعی آموزشی، امکان یادگیری مشارکتی و هم‌آموزی در سطح ملی فراهم شده‌است.» وزیر آموزش و پرورش در پایان با اشاره به طرح استانداردسازی فضاهای آموزشی گفت: «بسته‌های اجرایی این طرح آماده است و تلاش داریم با مشارکت مردم، نهادهای مسئولیت‌پذیر و نگاه‌های اقتصادی، آن را در سراسر کشور اجرا کنیم.»

❑ فرصت ۶ ماهه برای تغییر ملموس

در پایان این جلسه، صباغیان بافقی، طراح اصلی سؤال از وزیر، در واکنش به توضیحات علیرضا کاظمی اعلام کرد که به‌طور مشروط از پاسخ‌های وزیر قانع شده. او با اشاره به اینکه دیگر فرصتی برای آزمون و خطا باقی نمانده اظهار داشت: «به آقای کاظمی شش ماه فرصت می‌دهم تا از تمام توان خود برای ایجاد تغییر استفاده کند، اگر در این مدت اتفاق ملموسی نیفتد، موضوع استیضاح را پیگیری خواهیم کرد.» این اظهارنظر اگرچه در ظاهر فضا را کمی آرام کرد، اما به‌روشنی نشان می‌دهد که اعتماد مجلس به وزیر، موقت و مشروط است، در فرصتی محدود که اگر به سرعت با عملکردی محسوس همراه نشود، ممکن است آموزش و پرورش را دوباره به حاشیه بحران و استیضاح بکشاند.

مدرسۀ هنوز منتظر تغییر است

این جدال‌های لفظی میان مجلس و وزارت آموزش و پرورش، هرچند پرشور و پر جزئیات بود، اما هنوز پاسخی روشن برای دغدغه قدیمی نظام تعلیم و تربیت نداشته است. اینکه بالاخره چه زمانی دانش‌آموزان ایرانی در برنامه درسی و نیازهای واقعی جامعه، حجم بالای کتاب‌ها، تمرکز بر ارزیابی کمی، سایه سنگین کنکور،

ضعف دوره پیش‌دستانی در مناطق محروم و همچنین تعطیلی‌های گسترده آموزشی که کنترل آن از دست وزارتخانه خارج بوده‌است.» وزیر آموزش و پرورش با انتقاد از کم‌توجهی ساختاری به این نهاد کلیدی گفت: «بودجه آموزش و پرورش در ۱۰ سال گذشته تقریباً ثابت مانده و تنها ۲/۹۳ درصد از تولید ناخالص ملی را تشکیل می‌دهد، در حالی که میانگین جهانی بین ۴ تا ۵ درصد است.»

او همچنین فاش کرد که «از سال ۱۳۸۸ تاکنون، بیش از ۲۰۰ هزار نیروی انسانی بدون عبور از مسیرهای قانونی، وارد آموزش و پرورش شده‌اند، امری که به افت کیفیت و کارآمدی انجامیده‌است.»

❑ کارهایی که انجام شد

کاظمی در بخش سوم صحبت‌های خود، به اقدامات اجرایی وزارت آموزش و پرورش پرداخت و از دو رویکرد بلندمدت و کوتاه‌مدت، برای ارتقای کیفیت آموزش سخن گفت. در نگاه بلندمدت وزیر، اصلاح برنامه درسی مهم‌ترین محور تحول معرفی شد. «در تدوین برنامه درسی پایه اول ابتدایی را انجام داده‌ایم و به‌صورت آزمایشی در هشت مدرسه اجرا کرده‌ایم. این روند تا سه سال آینده به سایر پایه‌ها و سراسر کشور تعمیم خواهد یافت.» او همچنین از ضرورت اصلاح ساختار نظام آموزشی سخن گفت: «ساختار فعلی موجب تولید فارغ‌التحصیلان کم‌ مهارت و بی‌کار شده‌است. آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها نیازمند بازطراحی کامل‌اند.»

در بخش اقدامات کوتاه‌مدت، وزیر از «حمایت ویژه دولت» و رئیس‌جمهور خبر داد: «آموزش و پرورش امروز در اولویت اول دولت است. در همین راستا، ۷ هزار و ۷۰۰ پروژه آموزشی تعریف‌شده و ۲ هزار و ۴۰۰ پروژه آماده افتتاح است. همچنین، عدالت آموزشی و محرومیت‌زدایی از مدارس در اولویت قرار گرفته‌است.»

کاظمی ادامه داد: «در حوزه توانمندسازی معلمان، برای اولین بار، آموزش‌های عمومی و تخصصی را به‌طور

❑ درمان گران‌بای جان سلامت دندان

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/۱۴ درصد است. بدین ترتیب، پس از دارو (۳۱/۸۴ درصد)، خدمات دندانپزشکی در رتبه دوم سهم‌برداشت از جیب کل قرار دارد.

با تمام این‌ها نتایج آخرین پیمایشی هزینه -درآمد خانوار در سال ۱۴۰۰ در ایران نشان می‌دهد سهم خدمات دندانپزشکی از کل پرداخت از جیب هزینه‌های سلامت در سطح کل جمعیت، ۲۱/